

Izabela Albrycht

Instytut Kościuszki w Krakowie

Andrzej Sokółowski

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Krzysztof Szczerski

Uniwersytet Jagielloński

RANKING POLSKICH EUROPOSŁÓW 2009

Streszczenie: Pod auspicjami Instytutu Kościuszki przygotowany został ranking oceniający aktywność i skuteczność polskich eurodeputowanych w kończącej się kadencji Parlamentu Europejskiego. Ranking ten został opublikowany w dzienniku „Rzeczpospolita” w kwietniu 2009 r. Autorzy rankingu przedstawiają przebieg prac, problemy metodologiczne oraz wyniki.

Z inicjatywy Instytutu Kościuszki w Krakowie powstał ranking polskich europosłów kadencji kończącej się w 2009 r. Został on opublikowany w dzienniku „Rzeczpospolita” w dniu 5 kwietnia 2009 r. W rankingu uwzględniono tylko tych posłów, którzy pełnili swoje funkcje od początku kadencji do momentu sporządzenia rankingu. Nie uwzględniono więc posłów zmarłych, tych, którzy złożyli mandat, oraz tych, którzy zastąpili innych w trakcie kadencji.

Ustalanie rankingu polskich europosłów ze względu na ich aktywność i skuteczność to zagadnienie tzw. porządkowania liniowego obiektów wielocechowych należące do dziedziny wielowymiarowej analizy danych. Metody porządkowania liniowego zapoczątkowane w latach 60. XX wieku przez profesora Zdzisława Hellwiga są w Polsce szczególnie dobrze rozwinięte, badane i stosowane. Na ogół przyjmuje się następujące etapy budowy wskaźnika agregatowego mającego sumarycznie ocenić obiekty:

1. Ustalenie kryterium ogólnego.
2. Ustalenie kryteriów cząstkowych.
3. Wybór cech diagnostycznych.
4. Ustalenie charakteru cech (stymulanty, destymulanty, nominanty).
5. Doprowadzenie cech do porównywalności i jednolitości preferencji (normalizacja na przedział $[0,1]$, standaryzacja, przekształcenia ilorazowe).
6. Ustalenie wag.
7. Ustalenie formuły agregacji.

W naszej analizie kryterium ogólne to *aktywność i skuteczność polskich euro-posłów*. Do opisanie tego kryterium ogólnego zastosowano dwustopniowy system kryteriów mierzalnych: kryteria zasadnicze oraz kryteria cząstkowe (dla niektórych kryteriów zasadniczych). Cechy statystyczne wynikają z kryteriów cząstkowych. W oczywisty sposób wszystkie uwzględnione tu cechy są stymulantami – czyli ich związek z kryterium ogólnym ma charakter „im więcej, tym lepiej”. Cechy doprowadzono do porównywalności przez normalizację na przedział $[0,1]$. Ogólna formuła takiej normalizacji dla stymulant ma postać (dla uproszczenia podajemy ją bez wag):

$$x'_i = \frac{x_i - \min}{\max - \min}.$$

W naszym zagadnieniu naturalną granicą dolną jest zero. Górna granica przyjmowana jest albo jako 1 (dla frakcji), albo wyliczana jest jako maksimum zaobserwowanych wartości dla danej cechy.

Bodaj najważniejszym – a jednocześnie najtrudniejszym – etapem porządkowania liniowego jest ustalenie wag. Przy zmianie wag na ogół zmienia się ranking. Trzeba podkreślić, że dla żadnego zagadnienia nie istnieje idealny albo obiektywny system wag. Najlepszą metodą ustalania wag jest metoda ocen ekspertów. Takie też podejście zastosowano przy budowie opisywanego ranking. Nowatorskie jest zastosowanie podwójnego systemu ważenia, osobno dla kryteriów zasadniczych i głównych.

Zastosowano addytywną formułę agregacji, co w ostateczności daje następujący wzór na agregatowy wskaźnik aktywności i skuteczności europośla:

$$W_i = \frac{s}{\sum_{j=1}^m w_j} \sum_{j=1}^m \frac{w_j \sum_{l=1}^{k_j} v_{jl} x_{ijl}}{x_j^*}.$$

We wzorze tym występują następujące symbole:

- i – numer posła,
- W_i – wartość wskaźnika agregatowego dla i -tego posła,
- s – stała skalowania (tu 1000),
- j – numer kryterium zasadniczego,
- m – liczba kryteriów zasadniczych,
- w_j – waga j -tego kryterium zasadniczego,
- l – numer kryterium cząstkowego,
- k_j – liczba kryteriów cząstkowych w j -tym kryterium zasadniczym,
- v_{jl} – waga l -tego kryterium cząstkowego należącego do j -tego kryterium zasadniczego,
- x_{ijl} – wartość l -tej cechy z j -tego kryterium zasadniczego zaobserwowana u i -tego posła,
- x_j^* – wartość odniesienia (maksimum) dla normalizacji j -tego kryterium zasadniczego.

Wskaźnik agregatowy przyjmuje wartości z przedziału $[0,1000]$, przy czym to 1000 ma znaczenie hipotetyczne. Mógłby je osiągnąć idealny przewodniczący Parlamentu Europejskiego (wtedy uzyskałby maksimum z tej kategorii), jednocześnie najlepszy we wszystkich innych kryteriach zasadniczych, uczestniczący aktywnie we wszystkich posiedzeniach. Jest to stan raczej nieosiągalny, ale ustalenie takiego punktu globalnego odniesienia umożliwi zachowanie stabilności kryteriów na przyszłość i pozostawia pole uzyskiwania „lepszyc” wyników.

Elementy wzoru na wskaźnik agregatowy przedstawiono w tab. 1 – dla przejrzystości osobno dla każdego kryterium zasadniczego.

Tabela 1. Wagi podstawowe i cząstkowe dla poszczególnych kryteriów

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Raporty	100	Strategiczne	1,0	Liczba raportów	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$
		Strategiczne COD	0,2		
		Standardowe	0,5		
		Standardowe COD	0,1		
		Techniczne	0,1		

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Strategiczne polskie raporty	40	Strategiczne polskie raporty	1,0	Suma frakcji głosów na czołowe raporty	1,0

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Frekwencja na posiedzeniach komisji	50	Frekwencja na posiedzeniach komisji	1,0	Liczba posiedzeń	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Opinie do raportów	70	Do strategicznych	1,0	Liczba opinii	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$
		Do standardowych	0,5		
		Do technicznych	0,1		

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Funkcje centralne	100	Przewodniczący	1,0	Ocena pracy na stanowisku [0;1]	1,0
		Wiceprzewodniczący	0,9		
		Kwesor	0,6		

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Funkcje wybieralne	70	Przewodniczący ważnej komisji	1,00	Liczba funkcji	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$
		Przewodniczący drugorzędnej komisji	0,75		
		Wiceprzewodniczący ważnej komisji	0,50		
		Wiceprzewodniczący drugorzędnej komisji	0,25		
		Koordynator komisji	0,30		
		Przewodniczący ważnej delegacji	0,50		
		Przewodniczący drugorzędnej delegacji	0,25		
		Wiceprzewodniczący ważnej delegacji	0,25		
		Wiceprzewodniczący drugorzędnej delegacji	0,10		
		(Współ-) przewodniczący frakcji	1,00		
		Szef intergrupy	0,60		
		Szef delegacji polskiej	0,75		

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
1	2	3	4	5	6
Inicjatywy własne	65	Ważne <i>public hearing</i>	1,0	Liczba inicjatyw	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$
		Standardowe <i>public hearing</i>	0,6		
		Polska wystawa polityczna	0,5		
		Polska wystawa historyczna lub kulturalna	0,3		
		Wystawa polityczna UE	0,2		

1	2	3	4	5	6
		Polska konferencja polityczna	0,7		
		Polska konferencja kulturalna lub historyczna	0,6		
		Konferencja polityczna UE	0,5		

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Aktywność pozaparlamentarna	60	Konferencje naukowe i eksperckie	0,10	Liczba	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$
		Akcje popularyzujące	0,05	Liczba	
		Aktywne uczestnictwo w komisji Sejmu/Senatu	0,50	Fracja aktywnego udziału	
		Współpraca z przedstawicielami władz	1,00	Liczba	
		Członkostwo w organizacjach	0,50	Liczba	
		Współpraca z <i>think tankami</i>	0,50	Liczba	

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Członkostwo w innych organach	50	Członek ważnej komisji	1,0	Liczba	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$
		Członek innej komisji	0,75		
		Członek ważnej delegacji	0,75		
		Członek innej delegacji	0,50		
		Organizacje z udziałem PE	0,3		

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Biura parlamentarne	10	Biura parlamentarne	1,0	Liczba biur	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$

Kryterium zasadnicze j	Waga podstawowa w_j	Kryterium cząstkowe l	Waga cząstkowa v_{jl}	Wartość x_{ijl}	Maksimum x_j^*
Strony WWW	10	Strony WWW	1,0	Liczba	$\max\{v_{jl}x_{ijl}\}$

Źródło: ustalenia własne.

Przy wykorzystaniu opisanej metodologii ustalono ranking polskich europosłów przedstawiony w tab. 2.

Tabela 2. Ranking polskich europosłów 2009

Nr	Imię i nazwisko	Wynik	Fracja	Partia
1	2	3	4	5
1	Jacek Saryusz-Wolski	629	EPP-ED	Platforma Obywatelska
2	Jerzy Buzek	612	EPP-ED	Platforma Obywatelska
3	Janusz Lewandowski	459	EPP-ED	Platforma Obywatelska
4	Konrad Szymański	377	UEN	Prawo i Sprawiedliwość
5	Marcin Libicki	374	UEN	Prawo i Sprawiedliwość
6	Lidia Geringer de Oedenberg	353	PES	Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy
7	Bogusław Sonik	328	EPP-ED	Platforma Obywatelska
8	Janusz Wojciechowski	283	UEN	Polskie Stronnictwo Ludowe
9	Jan Olbrycht	279	EPP-ED	Platforma Obywatelska
10	Genowefa Grabowska	274	PES	Socjaldemokracja Polska
11	Marek Siwiec	253	PES	Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy
12	Dariusz Rosati	245	PES	-
13	Bogusław Liberadzki	233	PES	Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy
14	Janusz Onyszkiewicz	231	ALDE	Unia Wolności/Partia Demokratyczna
15	Mieczysław Edmund Janowski	228	UEN	Prawo i Sprawiedliwość
16	Wojciech Roszkowski	227	UEN	Prawo i Sprawiedliwość
17	Ryszard Czarnecki	216	UEN	Prawo i Sprawiedliwość
18	Zbigniew Zaleski	212	EPP-ED	Platforma Obywatelska
19	Czesław Adam Siekierski	194	EPP-ED	Polskie Stronnictwo Ludowe
20	Adam Bielan	194	UEN	Prawo i Sprawiedliwość
21	Małgorzata Handzlik	190	EPP-ED	Platforma Obywatelska
22	Filip Kaczmarek	188	EPP-ED	Platforma Obywatelska
23	Jan Jerzy Kułakowski	187	ALDE	Unia Wolności/Partia Demokratyczna
24	Jacek Protasiewicz	182	EPP-ED	Platforma Obywatelska
25	Adam Gierek	178	PES	Unia Pracy
26	Urszula Krupa	172	ID	-
27	Józef Piniór	167	PES	Socjaldemokracja Polska
28	Andrzej Jan Szejna	163	PES	Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy
29	Zdzisław Kazimierz Chmielewski	149	EPP-ED	Platforma Obywatelska
30	Mirosław Mariusz Piotrowski	140	UEN	-
31	Grażyna Staniszevska	137	ALDE	Unia Wolności/Partia Demokratyczna
32	Zdzisław Zbigniew Podkański	134	UEN	Polskie Stronnictwo Ludowe – Piast
32	Leopold Józef Rutowicz	134	UEN	Samoobrona RP
34	Maciej Marian Giertych	130	NI	Liga Polskich Rodzin
35	Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk	129	UEN	Polskie Stronnictwo Ludowe
36	Witold Tomczak	128	ID	Liga Polskich Rodzin
37	Tadeusz Zwiefka	124	EPP-ED	Platforma Obywatelska
38	Stanisław Jałowiecki	120	EPP-ED	Platforma Obywatelska

1	2	3	4	5
39	Bogdan Golik	118	PES	-
40	Jan Tadeusz Masiel	111	UEN	Polskie Stronnictwo Ludowe – Piast
41	Paweł Bartłomiej Piskorski	107	ALDE	Platforma Obywatelska
42	Bogusław Rogalski	103	UEN	Naprzód Polsko
43	Wiesław Stefan Kuc	95	UEN	Samobrona RP
44	Sylwester Chruszcz	94	UEN	Naprzód Polsko
45	Dariusz Maciej Grabowski	89	UEN	-
46	Bogdan Pęk	87	UEN	Naprzód Polsko
47	Marek Aleksander Czarnecki	82	ALDE	-

Źródło: obliczenia własne.

Jak widać, zdecydowanymi liderami są Jacek Saryusz-Wolski i Jerzy Buzek wyprzedzający o ponad 150 pkt trzeciego w klasyfikacji – Janusza Lewandowskiego. Jeszcze czterech posłów uzyskało ponad 300 pkt. Potem różnice są coraz mniejsze. Niewątpliwie interesujące będzie porównanie aktywności posłów w nowej kadencji Parlamentu Europejskiego. W analizie utrzymane zostaną te same kryteria i ten sam system wag.

POLISH MEMBERS OF EUROPEAN PARLIAMENT – 2009 CHART

Summary: The ranking of Polish Members of the European Parliament has been prepared under the supervision of Kosciuszko Institute in Cracow. This ranking was published by “Rzeczpospolita” daily newspaper, on April 5, 2009. The main authors of this ranking describe the methodological details and results of their study.